

SŁUCH FONEMOWY

JAK ĆWICZYĆ W DOMU I PRZETRWAĆ WYDŁUŻAJACĄ SIĘ KWARANTANNĘ

Jeśli umiecie diagnozować radość dziecka i jej natężenie, musicie dostrzec, że najwyższą jest radość pokonanej trudności, osiągniętego celu, odkrytej tajemnicy. Radość tryumfu i szczęście samodzielności, opanowania, władania.

Janusz Korczak

Słuch fonemowy nie jest tym samym, co słuch fizyczny. Jest zdolnością, która umożliwia wykrywanie i odbiór jednostkowych dźwięków mowy. Prawidłowy jego rozwój stanowi podstawę umiejętności nauki czytania i pisania. Wymaga ona również od dziecka sprawności motoryki ręki, dokładnej analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej oraz koncentracji.

Na prawidłowy odbiór wypowiedzi ustnych wpływa wiele czynników. Przede wszystkim dobrze działający aparat słuchowy oraz rozwinięty słuch fonematyczny. Istotna jest też pamięć słuchowa, czyli zdolność zapamiętywania szeregów dźwięków. Zaburzenia słuchu fonemowego spowodowane są z reguły przez uszkodzenia w obrębie górnego zakrętu skroniowego, w okolicy przylegającej do I-rzędowej kory słuchowej w lewej półkuli.

Kluczowym pojęciem związanym ze słuchem fonemowym jest „fonem” rozumiany jako byt abstrakcyjny. Jest najkrótszym odcinkiem ciągu mowy zdolnym do różnicowania znaczeń wyrazów. Czyli najmniejszy element językowy różnicujący znaczenie dwóch wyrazów np. góry-kury, sale-szale, sok-szok.

Wrażliwość na dźwięki mowy pojawia się na początku życia dziecka, a nawet w łonie matki. Już wtedy odróżnia ono głos męski od żeńskiego. W chwili narodzin dzieci dostrzegają różnicę między jednostkami fonetycznymi występującymi we wszystkich językach świata. Zdolności takie mają niemowlęta, bez względu na środowisko językowe, w którym są wychowywane.

W wieku szkolnym prawidłowa wymowa jest warunkiem koniecznym do podjęcia nauki czytania i pisania, a w wieku dorosłym poprawna, wyraźna artykulacja, piękna intonacja i barwa głosu, ułatwia kontakty międzyludzkie, a także przyczynia się do odnoszenia wielu sukcesów.

Ćwiczenia słuchu fonemowego oraz analizy i syntezy słuchowej

- Wyodrębnianie zdań w wypowiedzi.
- Wyodrębnianie słów w zdaniach.
- Tworzenie zdań z określoną liczbą słów.
- Kończenie zdań przez dodanie określonego słowa.
- Dobieranie rymujących się ze sobą słów.
- Tworzenie słów z sylab.
- Mówienie tekstów, śpiewanie z wyróżnieniem sylab.
- Układanie słów rozpoczynających się lub kończących określoną sylabą.
- Porównywanie liczby sylab w słowach.
- Rozpoznawanie miejsca określonej sylaby w słowie.
- Tworzenie słów z głosek.
- Wyodrębnienie pierwszej, ostatniej i środkowej głoski w nazwach obrazków.
- Segregowanie obrazków według pierwszej lub ostatniej głoski.
- Wymyślanie słów mających określoną liczbę głosek lub sylab.
- Różnicowanie głosek w słowach.

Np.:

- kaszki-kaski
- kosz- kos
- piece- piecze
- lecą- lecą
- rok- lok
- tren- tlen
- rama- lama
- zebra- żebra.
- Rozpoznawanie piosenek po nuconej melodii.
- Wyklaskiwanie rymów znanych piosenek.
- Zabawy w echo melodyczne.

Np.:

Czysta woda zdrowia doda.

Pamiętajcie dzieci- kosze są na śmieci.

O zdrowie dbamy, owoce zjadamy.

-Powtarzanie słów dźwiękonaśladowczych.

Np.:

Kap, kap, kap,

Kap, kap.

Chlap, chlap, chlap,

Chlap, chlap.

Pada, chlapie

deszczyk srogi

i zmoczyłem sobie nogi.

Bardzo często brakuje nam czasu na rozmowę z dziećmi, bycie z nimi. Internet i gry komputerowe nie zbudują prawidłowych relacji. To, jak nasze dziecko będzie porozumiewało się ze światem, zależy głównie od nas.

Życzymy owocnych ćwiczeń 😊

Opracowała:
mgr Anna Zięba

BIBLIOGRAFIA:

- D. Galińska-Grzelewska: Percepcja fonemowa słów dzieci w wieku sześciu i siedmiu lat. Siedlce 2009.
B. Rocławski : Słuch fonemowy i fonetyczny. Teoria i praktyka. Wyd. Glottispol 2003.
I. Styczek: „Badanie i kształtowanie słuchu fonematycznego- komentarz i tablice”
Warszawa 1982- osiągnięcia rozwojowe. Siedlce 2009.
K. Walsh, D. Darby: Neuropsychologia kliniczna. Gdańsk 2008.
W. Żaba-Żabińska: Wspomaganie rozwoju dzieci. Wyd. Mac 2016.
Zdjęcie zostało pobrane ze strony: <https://pixabay.com/pl/>